

De tijden van exclusief leiderschap zijn voorbij

Een analyse van de Frans-Duitse betrekkingen

Achtergrond - 28 februari 2007

(28 februari 2007) Vroeger was de Europese integratie zoveel overzichtelijker: Parijs en Bonn namen het initiatief en de rest volgde. Of nostalgie naar deze vervlogen tijden gerechtvaardigd is, blijft echter de vraag.

Schröder is in 2005 met pensioen gegaan en Chirac zal zijn voorbeeld weldra volgen. Het valt nog te bezien of hun opvolgers, Angela Merkel en Nicolas Sarkozy dan wel Ségolène Royal, volwaardige mecaniciens zijn. Kanselier Merkel toont zich blijkens haar engagement met de Europese Grondwet - een speerpunt van het Duitse EU-voorzitterschap - een toegewijd Europeaan, maar lijkt niet veel waarde te hechten aan de geluiden uit Parijs. Toen Sarkozy in februari 2006 voorstelde de Grondwet af te slanken tot een 'mini-verdrag', wezen zowel Merkel als minister van Buitenlandse Zaken Frank-Walter Steinmeier erop dat een groot aantal landen de oorspronkelijke Grondwet reeds had geratificeerd. Sarkozy's rivale Royal wees de suggestie ook van de hand, maar houdt zich verder ijzig op de vlakte als het gaat om de institutionele toekomst van de EU. Wel heeft de socialistische presidentskandidate beloofd een nieuw referendum te organiseren, mocht er inderdaad een uitweg uit de Grondwet-impasse worden gevonden. Zou Merkel daar werkelijk blij mee zijn? Voor de Franse pleidooien van president Chirac en premier Dominique de Villepin voor de vorming van een 'kopgroep' binnen de Unie loopt zij evenmin erg warm. Merkel sprak zich in februari vorig jaar tijdens de jaarlijkse veiligheidsconferentie München uit voor een sterkere mondiale rol voor de NAVO. Een vloek in de oren van Frankrijk dat traditioneel een grotere Europese inbreng in de wereldpolitiek nastreeft.

Inmiddels lijkt er sprake te zijn van een 'Netwerk Europa' (een term afkomstig van oud-staatssecretaris van Buitenlandse Zaken Dick Benschop) van wisselende allianties van grotere lidstaten, met in hun kielzog een aantal kleinere enthousiastelingen. Duitsland en Frankrijk zullen belangrijke partners binnen de EU blijven en van hun verzoening gaat nog immer een grote symbolische werking uit. De tijden van exclusief leiderschap zijn echter voorbij. Ook een president Sarkozy of Royal zal de klok niet kunnen terugdraaien.

Jeroen Bult is historicus. Hij is verbonden aan het *Institute of International & Social Studies* in Tallinn.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3572/de-tijden-van-exclusief-leiderschap-zijn-voorbij>